

Utrikesutskottets betänkande 2025/26:UU9

Strategisk exportkontroll 2025 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna och avslår samtliga motionsyrkanden. I betänkandet behandlas frågor om exportkontroll av krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden.

I betänkandet finns sex reservationer (S, V, MP) och ett särskilt yttrande (SD).

Behandlade förslag

Skrivelse 2025/26:114 Strategisk exportkontroll 2025 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden.

34 yrkanden i följdmotioner.

23 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Bakgrund	5
Skrivelsens huvudsakliga innehåll.....	5
Utskottets överväganden.....	6
Regelverket för exportkontroll	6
Tillämpning av regelverket.....	11
Skrivelsen och dess utformning.....	14
Motioner som bereds förenklat.....	15
Reservationer	16
1. Regelverket för exportkontroll, punkt 1 (V).....	16
2. Regelverket för exportkontroll, punkt 1 (MP)	16
3. Tillämpning av regelverket, punkt 2 (S).....	17
4. Tillämpning av regelverket, punkt 2 (V)	18
5. Tillämpning av regelverket, punkt 2 (MP)	20
6. Skrivelsens framtida utformning, punkt 3 (MP)	21
Särskilt yttrande.....	22
Tillämpning av regelverket, punkt 2 (SD).....	22
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	23
Skrivelsen.....	23
Följdmotionerna	23
Motioner från allmänna motionstiden 2025/26	26
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	30

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Regelverket för exportkontroll

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:2369 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 8 och 9,

2025/26:3411 av Jacob Risberg m.fl. (MP) yrkandena 5 och 29 samt

2025/26:3440 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 44.

Reservation 1 (V)

Reservation 2 (MP)

2. Tillämpning av regelverket

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:1363 av Dzenan Cisiya m.fl. (S) yrkande 9,

2025/26:1814 av Aylin Nouri (S) yrkande 6,

2025/26:3372 av Jacob Risberg m.fl. (MP) yrkande 15,

2025/26:3440 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 43 och

2025/26:4102 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 8, 15 och 18.

Reservation 3 (S)

Reservation 4 (V)

Reservation 5 (MP)

3. Skrivelsens framtida utformning

Riksdagen avslår motion

2025/26:4115 av Jacob Risberg m.fl. (MP) yrkande 3.

Reservation 6 (MP)

4. Skrivelsen

Riksdagen lägger skrivelse 2025/26:114 till handlingarna.

5. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 4 juni 2026

På utrikesutskottets vägnar

Morgan Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Morgan Johansson (S), Fredrik Ahlstedt (M), Alexandra Völker (S), Olle Thorell (S), Margareta Cederfelt (M), Linnéa Wickman (S), Fredrik Malm (L), Ann-Sofie Alm (M), Håkan Svenneling (V), Magnus Berntsson (KD), Kerstin Lundgren (C), John E Weinerhall (M), Jacob Risberg (MP), Stefan Olsson (M), Ann-Christine Frohm (SD), Johan Büser (S) och Rasmus Giertz (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens skrivelse 2025/26:114 Strategisk exportkontroll 2025 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden, 34 yrkanden i följd motioner som väckts med anledning av skrivelsen samt 23 motionsyrkanden om strategisk exportkontroll från allmänna motionstiden 2025/26. Av motionsyrkandena bereds 44 förenklat, se bilaga 2.

Bakgrund

Regeringen redogör årligen sedan 1985 för sin politik inom området exportkontroll i en skrivelse till riksdagen. Den förra var skrivelse 2024/25:114 som behandlades i betänkande 2024/25:UU9.

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redogör regeringen för den svenska exportkontrollpolitiken i fråga om krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden (PDA) under 2025. Med termen PDA avses produkter, programvara och teknik som är tillverkade för civilt bruk men som även kan användas för militära ändamål eller för framställning av massförstörelsevapen och deras bärare. Skrivelsen innehåller också en redovisning av den export som har förekommit under året. Dessutom beskrivs samarbetet inom Europeiska unionen (EU) och andra internationella forum i frågor som rör strategisk exportkontroll av krigsmateriel och PDA.

Utskottets överväganden

Regelverket för exportkontroll

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om regelverket för krigsmaterielexport och PDA.
Jämför reservation 1 (V) och 2 (MP).

Skrivelsen

Det svenska regelverket för krigsmaterielexport består av lagen (1992:1300) om krigsmateriel (krigsmateriellagen) och förordningen (1992:1303) om krigsmateriel (krigsmaterielförordningen) samt de principer och riktlinjer för krigsmaterielexport som regeringen har fattat beslut om och riksdagen har godkänt. Krigsmateriel får enligt 1 § andra stycket lagen om krigsmateriel endast exporteras om det finns säkerhets- eller försvarspolitiska skäl för det och det inte strider mot Sveriges internationella förpliktelser eller Sveriges utrikespolitik i övrigt. Vid tillståndsprövningen ska även Sveriges internationella åtaganden beaktas. Detta innefattar EU:s gemensamma ståndpunkt (2008/944/Gusp) om fastställande av gemensamma regler för kontrollen av export av militär teknik och krigsmateriel samt de kriterier som ställs upp i FN:s vapenhandelsfördrag.

Krav på tillstånd för export av krigsmateriel är nödvändigt för att säkerställa att regelverket för exportkontroll följs när produkter förs ut från Sverige och när tekniskt bistånd lämnas. Kontrollen enligt krigsmateriellagstiftningen omfattar tillverkning, tillhandahållande och utförelse av krigsmateriel. Det gäller även avtal om samarbeten eller tillverkningsrätt m.m. när det gäller sådan materiel.

I skrivelsen anges att den allt snabbare tekniska utvecklingen inom framväxande tekniker, t.ex. artificiell intelligens (AI), kvantdatorer och bioteknik, har gjort exportkontrollarbetet alltmer angeläget under året, både nationellt och internationellt inom ramen för de s.k. multilaterala exportkontrollregimerna. De multilaterala avtalen om och instrumenten för nedrustning och icke-spridning av massförstörelsevapen är viktiga uttryck för det internationella samfundets strävan att förhindra spridning av sådana vapen. Genom att kontrollera handeln med PDA kan spridningen motverkas. Exportkontrollen möjliggör för enskilda stater att uppfylla sina internationella åtaganden på icke-spridningsområdet. Exportkontroll av PDA krävs även för att minska en oönskad och destabiliserande utveckling av konventionella militära förmågor. Genom att säkerställa att PDA inte exporteras till mottagare som är olämpliga för Sverige stärks Sveriges säkerhet. Det är således nödvändigt för Sverige att ha en strikt och effektiv nationell exportkontroll av

PDA både utifrån ett icke-spridningsperspektiv och ett säkerhetspolitiskt perspektiv.

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:2369 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med ett förslag om förbud mot export av teknik som kan förmodas användas av regimer i strid mot mänskliga rättigheter. I yrkande 9 föreslås ett tillkännagivande om att Sverige bör ta initiativ inom EU för ett stopp för export av teknik som kan förmodas användas av regimer i strid mot mänskliga rättigheter.

I kommittémotion 2025/26:3440 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 44 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen ska återkomma med förslag om lagstiftning som förbjuder landning på svenska flygplatser och dockning i svenska hamnar för transporter av krigsmateriel till Israel.

I kommittémotion 2025/26:3411 av Jacob Risberg m.fl. (MP) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att Sverige aktivt bör verka för att EU genast inför ett totalförbud mot utveckling, produktion och försäljning av ansiktsgenkänningsteknik till auktoritära och icke-demokratiska stater. I yrkande 29 föreslås ett tillkännagivande om att Sverige bör införa ett totalförbud mot export av AI och övervakningsteknologi till Kina och andra auktoritära regimer.

Bakgrund

Under 2018 infördes ett skärpt svenskt regelverk för export av krigsmateriel med ett brett stöd i riksdagen (prop. 2017/18:23, bet. 2017/18:UU9, rskr. 2017/18:163). Till skärpningarna hörde att mottagarlandets demokratiska status och respekt för mänskliga rättigheter blev centrala villkor i tillståndsprövningen.

För att omhänderta de nya förutsättningarna för krigsmaterielexport som Natomedlemskapet innebär beslutade regeringen den 30 november 2023 att ge en särskild utredare i uppdrag att se över regelverket för tillverkning, tillhandahållande och utförelse av krigsmateriel, inklusive riktlinjerna för utförelse och annan utlandssamverkan. I uppdraget ingick även att se över vissa andra frågor i syfte att åstadkomma ett modernt, effektivt och ändamålsenligt regelverk för exportkontroll av krigsmateriel (dir 2023:1610). Utredningen tog sig namnet 2023 års krigsmaterielutredning. I december 2024 överlämnade utredningen sitt betänkande Ett modernt och anpassat regelverk för krigsmateriel (SOU 2024:77). Utredningens förslag lades fram för riksdagen i proposition 2025/26:228 Ett modernt och anpassat regelverk för krigsmateriel som regeringen fattade beslut om den 1 april 2026. Utskottet behandlade förslagen i propositionen i betänkande 2025/26:UU18.

Sverige har både rättsligt bindande åtaganden som har beslutats av FN och EU och politiska åtaganden inom ramen för de internationella exportkontrollregimerna, som syftar till att begränsa spridningen av känsliga produkter och känslig teknik, inklusive sådant som kan användas för att tillverka massförstörelsevapen. För Sveriges räkning regleras exportkontrollen av PDA främst genom den EU-rättsliga PDA-förordningen (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/821 av den 20 maj 2021 om upprättande av en unionsordning för kontroll av export, förmedling, transitering och överföring av samt tekniskt bistånd för produkter med dubbla användningsområden) och genom den svenska PDA-lagen (lagen [2000:1064] om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd).

PDA-förordningen är direkt tillämplig i alla EU:s medlemsstater. De kontrollistor som kontinuerligt utarbetas i internationella exportkontrollregimer förs över till PDA-förordningen. Med anledning av PDA-förordningens revidering 2021 genomfördes en rad ändringar i lagen som bl.a. innebar att det infördes bemyndiganden för regeringen att meddela föreskrifter om tillståndskrav. Riksdagen ställde sig den 15 juni 2022 bakom regeringens förslag till ändringar i lagen om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd (prop. 2021/22:209, bet. 2021/22:UU18, rskr. 2021/22:399).

Utskottet behandlade i april 2023 en vitbok från kommissionen om exportkontroll av PDA (COM(2024) 25). Utskottet ansåg då att PDA-förordningen var ändamålsenlig och effektiv (bet. 2023/24:UU3).

PDA-förordningens artikel 5 innebär att även export av olistade cyberövervakningsprodukter omfattas av tillståndsplikt om exportören har informerats av den behöriga myndigheten om att produkterna kan vara avsedda för användning i samband med internt förtryck eller för att begå allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter eller internationell humanitär rätt. Cyberövervakningsprodukter definieras i PDA-förordningens artikel 2.20 som produkter med dubbla användningsområden som är särskilt konstruerade för att möjliggöra dold övervakning av fysiska personer genom monitorering, extraktion, inhämtning eller analys av data från informations- och telekommunikationssystem.

Av PDA-förordningen följer att medlemsstaterna får kräva tillstånd för export av produkter med dubbla användningsområden som inte förtecknas i förordningens bilaga I (artikel 9.1) med hänsyn till den allmänna säkerheten, inbegripet förebyggande av terroristhandlingar, eller till överväganden rörande mänskliga rättigheter. Detta kan ske genom att en medlemsstat upprättar en nationell kontrollförteckning över produkter utöver de som finns listade i förordningens bilaga I. Sverige införde en sådan nationell kontrollförteckning den 1 november 2025.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar inledningsvis, liksom vid tidigare beredningar av skrivelser om strategisk exportkontroll (bl.a. bet. 2024/25:UU9), att försvarsindustrin sedan lång tid tillbaka är en central del av den svenska säkerhets- och försvarspolitik. Krigsmaterielexporten stärker den svenska försvarsindustrins möjligheter att bibehålla en hög konkurrenskraftig teknologinivå och därigenom den kompetens som krävs för att underhålla och vidmakthålla Försvarsmaktens materielsystem. En internationellt konkurrenskraftig teknisk nivå bidrar till att Sverige förblir ett intressant land för det internationella samarbetet och medför bättre möjligheter för Sverige att påverka det internationella exportkontrollarbetet. Det ligger i Sveriges säkerhetspolitiska intresse att värna ett långsiktigt och kontinuerligt samarbete i materiellfrågor med ett antal traditionella samarbetsländer, vilket således bygger på både export och import av krigsmateriel. Utskottet anför vidare att kontrollen av export av krigsmateriel är nödvändig för att uppfylla Sveriges nationella målsättningar och internationella åtaganden, samt för att säkerställa att utförelsen av produkter från Sverige görs i enlighet med det fastställda exportkontrollregelverket. Utskottet noterar att regeringen anger i skrivelsen att den allt snabbare tekniska utvecklingen inom framväxande tekniker, t.ex. AI, kvantdatorer och bioteknik, har gjort exportkontrollarbetet alltmer angeläget under året, både nationellt och i de multilaterala exportkontrollregimerna. Utskottet anser liksom regeringen att det allvarliga säkerhetsläget innebär att exportkontrollen får en viktigare roll.

När det gäller yrkandet om lagstiftning som förbjuder landning på svenska flygplatser eller dockning i svenska hamnar av krigsmateriel till Israel konstaterar utskottet att transitering av krigsmateriel genom Sverige kräver tillstånd enligt lagen (1992:1300) om krigsmateriel och förordningen (1992:1303) om krigsmateriel. Enlig 6 § får krigsmateriel inte föras ut ur landet, och tekniskt bistånd får inte lämnas till någon utanför landet utan tillstånd, om inte annat följer av denna lag eller någon annan författning. Den som avser att transitera krigsmateriel genom Sverige måste ansöka om tillstånd hos Inspektionen för strategiska produkter (ISP) för detta. Tillstånd för transitering krävs inte vid transitering av krigsmateriel genom Sverige när det finns ett överföringstillstånd från ett annat EES-land än Sverige och mottagarlandet är ett EES-land. Med EES-länder avses EU-länder samt Norge, Island och Liechtenstein. Utskottet anser att det regelverk som finns för transitering är adekvat och ser inte behov av några förändringar i nuläget. Därmed anser utskottet att motion 2025/26:3440 (V) yrkande 44 bör avslås.

När det gäller yrkanden om export av teknik och produkter som kan användas av andra stater i strid mot mänskliga rättigheter konstaterar utskottet att enligt det nuvarande regelverket är den som tillverkar, säljer eller exporterar produkter och teknik skyldig att ta reda på om dessa klassificeras som produkter med dubbla användningsområden i enlighet med PDA-regelverket. PDA kan även omfatta programvara och teknik, exempelvis i form av konsulttjänster och produktionsunderlag, eller tekniskt bistånd. För

export av PDA krävs tillstånd. Utskottet konstaterar att PDA-förordningen syftar till att effektivt motverka risken för att cyberövervakningsprodukter används för att främja internt förtryck och allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt. Ett exporterande företag är skyldigt att underrätta ISP om företaget skulle känna till eller ha skäl att misstänka att en cyberövervakningsprodukt som inte är förtecknad i bilaga I till PDA-förordningen är avsedd för användning i anslutning till internt förtryck eller allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt enligt artikel 5 i samma förordning.

Förordningen uppmanar vidare kommissionen och rådet att tillgängliggöra riktlinjer för exportörer till stöd för ett effektivt genomförande av de nya kontrollerna av cyberövervakningsprodukter som inte förtecknas i PDA-förordningen. Utskottet noterar att EU-kommissionen den 16 oktober 2024 publicerade sådana riktlinjer i syfte att öka medvetenheten om risker kopplade till missbruk av sådan teknik, ge exportörer praktiska verktyg för att bedöma konsekvenser ur ett människorättsperspektiv och göra EU:s exportkontroll mer effektiv och enhetlig mellan medlemsstaterna. Riktlinjerna är utformade för att hjälpa exportörer inom EU att navigera bland det regelverk som gäller för cyberövervakningsutrustning. De nya riktlinjerna ska hjälpa exportörer att bedöma om export av specifik cyberövervakningsutrustning kan innebära en risk för internt förtryck eller allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt i importlandet. I de fall en sådan risk identifieras är exportören skyldig att lämna in en exportanmälan till den behöriga nationella myndigheten. Riktlinjerna klargör också vilka typer av produkter som omfattas av begreppet cyberövervakning samt hur EU-exportörer bör tolka centrala begrepp som internt förtryck och allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt.

Sammanfattningsvis konstaterar utskottet att det inom ramen för exportkontrollen av PDA finns ett regelverk som syftar till att effektivt motverka risken för att cyberövervakningsprodukter används för att främja internt förtryck och allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt och att detta regelverk har tydliggjorts ytterligare för exportörerna genom EU-kommissionens riktlinjer som nämns ovan. Därmed anser utskottet att motionerna 2025/26:2369 (V) yrkandena 8 och 9 och 2025/26:3411 (MP) yrkandena 5 och 29 bör avslås.

Tillämpning av regelverket

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om tillämpningen av regelverket för krigsmaterielexport.

Jämför reservation 3 (S), 4 (V) och 5 (MP) samt det särskilda yttrandet (SD).

Skrivelsen

Den strategiska exportkontrollen under 2025 fortsatte att påverkas av det försämrade internationella säkerhetspolitiska läget. Rysslands krigföring mot Ukraina kom i hög grad att prägla svensk utrikes- och säkerhetspolitik även under 2025 och har lett till betydande konsekvenser på exportkontrollområdet.

Totalt 61 länder tog emot leveranser av krigsmateriel från Sverige under 2025. Omkring 80 procent av exporten gick till de 39 länder som enligt regeringen utgör etablerade samarbetsländer inom det försvars- och säkerhetspolitiska området. Det är ca 10 procentenheter mer än 2024. Den lägre andelen 2024 förklarades främst av att två luftburna radarsystem till ett värde av omkring 6 miljarder kronor levererades till Förenade Arabemiraten under det året.

Den export till Israel som förekom under året bestod av avslutande följdleveranser till privat företag av komponenter som vid den ursprungliga leveransen inte utgjorde krigsmateriel. Leveranserna under 2025 skedde med stöd av utförseltillstånd som utfärdats tidigare år. Inget utförseltillstånd för försäljning har utfärdats sedan oktober 2023. Sverige har inte beviljat tillstånd för försäljning av krigsmateriel till den israeliska försvarsmakten eller andra statliga aktörer i Israel sedan 1950-talet.

Motionen

I kommittémotion 2025/26:3440 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 43 anser motionärerna att Sverige bör stoppa all vapenhandel med Israel, kalla hem den svenska försvarsattachén från Tel Aviv och avbryta allt militärt samarbete med Israel. I kommittémotion 2025/26:4102 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 8 anser motionärerna att all vapenexport till Israel, inklusive följdleveranser, bör upphöra omgående. I yrkande 15 anförs att svensk vapenexport till Förenade Arabemiraten och Saudiarabien omedelbart bör stoppas för att förhindra avledning till Sudan. I yrkande 18 vill motionärerna se ett tillkännagivande om att Sverige inte ska exportera krigsmateriel till Thailand.

I kommittémotion 2025/26:3372 av Jacob Risberg m.fl. (MP) yrkande 15 anförs att Sverige bör stoppa allt militärt samarbete med Israel och att Sveriges försvarsattaché vid ambassaden i Tel Aviv bör kallas hem.

I motion 2025/26:1363 av Dzenan Cisija m.fl. (S) yrkande 9 anförs att Sverige inte ska bedriva vapenexport med vare sig Israel eller Palestina under pågående konflikt.

I motion 2025/26:1814 av Aylin Nouri (S) yrkande 6 anser motionären att Sverige inte ska exportera eller på annat sätt bidra med försvarsmateriel eller teknik som kan användas i strid med internationell humanitär rätt.

Bakgrund

ISP är behörig tillståndsmyndighet och har som fristående myndighet till uppgift att självständigt pröva ansökningar om tillstånd i enlighet med regelverket i dess helhet. I de svenska riktlinjerna för krigsmaterielexport anges att tillstånd endast får avse en stat, en statlig myndighet eller en mottagare som har auktoriserats av en stat. Vidare ska det vid utförelse av materiel finnas ett slutanvändarintyg, om det inte är obehövligt. En stat som i strid med ett åtagande gentemot Sverige har tillåtit eller underlåtit att förhindra vidareexport av svensk krigsmateriel ska i princip inte komma i fråga som mottagare av sådan materiel från Sverige så länge omständigheterna kvarstår.

Regeringen beslutade den 3 november 2021 att ge ISP i uppgift att utföra verifikationsbesök i utlandet för att kontrollera krigsmateriel som förts ut ur landet, s.k. efterkontroller. Beslutet trädde i kraft den 1 mars 2022. Av skrivelsen framgår att Sveriges efterkontroller avser sådana lätta vapen för vilka risken för avledning bedöms vara som mest påtaglig. Efterkontroll innebär besök av personal från ett exporterande land i ett annat land för att få bekräftelse på att den materiel som har exporterats dit finns kvar hos slutanvändaren. De 39 etablerade samarbetsländer för vilka det inte finns några utrikespolitiska hinder mot utlandssamverkan är undantagna från kravet på efterkontroller.

Inom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (Gusp) genomför EU embargon som FN har beslutat om mot bl.a. handel med vapen och PDA. EU kan med enhällighet också besluta om vissa embargon som går utöver vad FN:s säkerhetsråd har beslutat om. Embargon mot handel med PDA regleras såväl i rådsbeslut som i rådsförordningar. Ett beslut av FN:s säkerhetsråd, EU eller Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) om ett visst vapenembargo utgör ett ovillkorligt hinder mot svensk export enligt de svenska riktlinjerna för krigsmaterielexport.

Utskottets ställningstagande

När det gäller vapenexport till enskilda länder konstaterar utskottet att den svenska tillståndsprövningen bygger på en helhetsbedömning med utgångspunkt i regeringens riktlinjer och etablerad praxis. Riktlinjerna utgör de principer som ska vara vägledande vid tillståndsprövningen. Vidare beaktas i tillståndsprövningen kriterierna i EU:s gemensamma ståndpunkt (2008/944/Gusp) och FN:s vapenhandelsfördrag. ISP har som fristående

myndighet till uppgift att självständigt pröva ansökningar om tillstånd i enlighet med regelverket i dess helhet. Den svenska tillståndsprövningen av utförsel av krigsmateriel och annan utlandssamverkan bygger även på en uppdelning av de utrikespolitiska hindren i ovillkorliga hinder och villkorliga hinder. Ett ovillkorligt hinder innebär att en utförsel eller annan utlands-samverkan är utesluten. De ovillkorliga hindren är således hinder som förbjuder export trots att det kan vara påkallat utifrån säkerhets- eller försvarspolitiska skäl. Utskottet framhåller att ett beslut av FN:s säkerhetsråd, av EU eller av OSSE om ett vapenembargo utgör ett sådant ovillkorligt hinder. Utskottet konstaterar vidare att det i ärenden där det inte finns några ovillkorliga hinder ska göras en helhetsbedömning där hänsyn tas till alla omständigheter som är betydelsefulla för ärendet. Förekomsten av ett ovillkorligt hinder innebär att det finns en presumtion för att tillstånd inte ska ges, men det ska också ställas mot de breda säkerhets- och försvarspolitiska intressen som kan finnas i det enskilda fallet. I riktlinjerna anges att respekt för mänskliga rättigheter och den mottagande statens demokratiska status utgör centrala villkor vid tillståndsprövningen. Det följer av de svenska riktlinjerna att Sverige endast exporterar krigsmateriel till en stat, en statlig myndighet eller en mottagare som auktoriserats av en stat.

Utskottet konstaterar att Exportkontrollrådet (EKR) bistår ISP med uttolkningen av riktlinjerna för enskilda ärenden. EKR är ett parlamentariskt sammansatt rådgivande organ för exportkontrollfrågor som har till syfte att öka insynen och samrådet i krigsmaterielexportfrågor samt tillföra ISP sakkunskap och kontinuerlig utblick i utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska frågor. Utskottet vill framhålla att samråden även ger förutsättningar för en bred politisk förankring av exportkontrollpolitiken och kontinuitet i den politik som förs.

När det gäller frågan om s.k. avledning, dvs. att den exporterade materielen hamnar hos en annan slutanvändare än den avsedda, vill utskottet hänvisa till sitt ställningstagande i betänkande 2024/25:UU9. Där noterade utskottet bl.a. att grunden för en effektiv exportkontroll där krigsmateriel inte hamnar i orätta händer är att göra själva tillståndsprövningen med stor noggrannhet och omsorg samt att återhållsamhet iakttas när det finns risk för avledning. Redan vid ISP:s prövning av om en exportaffär ska beviljas görs en bedömning av avledningsrisken. Av skrivelsen framgår det att krigsmateriel som har exporterats från Sverige enligt det nuvarande regelverket vanligen är förenad med slutanvändaråtaganden som köparen har gjort genom att underteckna ett slutanvändarintyg. Det framgår även av riktlinjerna att en stat som i strid med ett åtagande gentemot Sverige har tillåtit eller underlåtit att förhindra vidareexport av svensk krigsmateriel i princip inte ska komma i fråga som mottagare av sådan materiel från Sverige så länge omständigheterna kvarstår. Utskottet noterar vidare att efterkontroller i utlandet, vilka är en del av ISP:s uppdrag, är ett komplement till strikt exportkontroll och slutanvändaråtaganden, och att dessa görs för att motverka att exporterad försvarsmateriel säljs vidare till någon annan mottagare än den som angivits i avtalet i samband

med exporten. Utskottet anser därmed att det finns ett ändamålsenligt system för att motverka avledning som har stärkts ytterligare genom uppdraget till ISP om efterkontroller.

Sammantaget anser utskottet att motionerna 2025/26:1363 (S) yrkande 9, 2025/26:1814 (S) yrkande 6, 2025/26:3372 (MP) yrkande 15, 2025/26:3440 (V) yrkande 43 och 2025/26:4102 (V) yrkandena 8, 15 och 18 bör avstyrkas mot bakgrund av det som anförs ovan.

Skrivelsen och dess utformning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om skrivelsens framtida utformning och lägger skrivelse 2025/26:114 till handlingarna.
Jämför reservation 6 (MP).

Skrivelsen

I skrivelsen redogör regeringen för politiken när det gäller den strategiska exportkontrollen under 2025, redovisar den export som har förekommit under året och beskriver samarbetet på området inom EU och internationellt. Skrivelsen har sedan den överlämnades första gången 1985 utvecklats från en kortfattad sammanställning av svensk krigsmaterielexport till en omfattande redogörelse för svensk exportkontrollpolitik i dess helhet. Parallellt med den svenska redovisningen har medlemsstaterna i EU sedan 2000 gradvis utvecklat en gemensam och detaljerad redovisning.

Motionen

I kommittémotion 2025/26:4115 av Jacob Risberg m.fl. (MP) yrkande 3 anser motionärerna att regeringens årliga skrivelse om strategisk exportkontroll bör innehålla en bredare omvärldsanalys som också omfattar global autokrativering, dvs. avdemokratisering, utvecklingen för mänskliga rättigheter, folk rättens ställning samt antalet väpnade konflikter i världen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att regeringens årliga skrivelse till riksdagen fyller en viktig roll för insynen i frågor som rör exportkontrollen och export av krigsmateriel och PDA. Regeringen har som ett led i arbetet för ökad öppenhet och transparens i årets skrivelse redovisat bl.a. detaljerad information om svenska företags tillhandahållande av krigsmateriel i utlandet. De uppgifter som har tillförts de senaste åren avser enligt skrivelsen bl.a. avslagsbeslut, avtal om samarbete och licenstillverkning och svenska företags ägande i utlandet. Framför allt redovisas i dag mer detaljerad information om beviljade

utförelsetillstånd och faktisk export av krigsmateriel. Årets statistik innehåller även, i likhet med förra årets, en särskild tabell om utförelsetillstånd som beviljats för donationer av krigsmateriel till Ukraina. Skrivelsen innehåller stycken om exportkontroll och hållbar utveckling, exportkontroll och jämställdhet samt försvarsexporten ur ett säkerhetspolitiskt perspektiv. Utskottet konstaterar även att regeringen i skrivelsen redogör för viktiga tendenser inom svensk och internationell exportkontroll, inklusive omvärldsutvecklingen och dess påverkan på exportkontrollen. Utskottet anser mot bakgrund av det som anförs ovan att skrivelsen är ändamålsenligt utformad och föreslår att motion 2025/26:4115 (MP) yrkande 3 avslås. Utskottet föreslår även att skrivelse 2025/26:114 läggs till handlingarna.

Motioner som bereds förenklad

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motioner som beretts i förenklad ordning.

Utskottets ställningstagande

Utöver de yrkanden som behandlas tidigare i detta betänkande finns förslag i motioner som är föremål för förenklad motionsberedning enligt de riktlinjer som riksdagen har fastslagit med anledning av Riksdagskommitténs betänkande Riksdagen i en ny tid (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333–335) och i enlighet med promemorian Förenklad motionsberedning under valperioden 2022–2026 som utrikesutskottet fastställde i oktober 2023. Utskottet har under beredningen kommit fram till att de yrkanden som redovisas i bilaga 2 inte kan vara aktuella för något tillkännagivande från riksdagen, och ett enigt utskott avstyrker yrkandena. Detta kan innebära att partier vidhåller de synpunkter som framförs i motionsyrkandena men att de avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

Reservationer

1. Regelverket för exportkontroll, punkt 1 (V)

av Håkan Svenneling (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:2369 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 8 och 9 samt

2025/26:3440 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 44 och

avslår motion

2025/26:3411 av Jacob Risberg m.fl. (MP) yrkandena 5 och 29.

Ställningstagande

Jag anser att Sverige inte ska vara ett land som indirekt stöder dödandet av oskyldiga civila och att alla militära kontakter med Israel därför omgående ska avbrytas. Sverige måste säkerställa att inga transporter av militär materiel till Israel sker via transitering genom Sverige. Jag anser därför att regeringen bör återkomma med förslag om lagstiftning som förbjuder landning eller dockning vid svenska flygplatser och hamnar för transporter av krigsmateriel till Israel.

Kina beskrivs som världens mest övervakade land. Ett särskilt omfattande övervakningssystem är det som används för att kontrollera varje aspekt av det dagliga livet för invånarna i Xinjiang. Amnesty International har uppmärksammat hur teknik från Sverige riskerar att användas i Kinas massövervakning av minoriteter. Det är teknik som utgör ett hot mot rätten till privatliv, mötesfriheten, yttrandefriheten och religionsfriheten samt rätten att inte bli utsatt för diskriminering. Jag anser därför att regeringen bör återkomma med ett förslag om förbud mot export av teknik som kan förmodas användas av regimer i strid mot mänskliga rättigheter. Jag anser även att regeringen bör ta initiativ inom EU för att av export av sådan teknik stoppas.

2. Regelverket för exportkontroll, punkt 1 (MP)

av Jacob Risberg (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3411 av Jacob Risberg m.fl. (MP) yrkandena 5 och 29 samt avslår motionerna

2025/26:2369 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 8 och 9 samt

2025/26:3440 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 44.

Ställningstagande

Uigurerna i Xinjiang i Kina är en av de mest övervakade grupperna i världen. Massövervakning och ansiktsgenkänning används för att övervaka samhället. EU måste säkerställa att AI inte kan utnyttjas för massövervakning eller till att inskränka grundläggande fri- och rättigheter. Exporten av teknik till auktoritära stater måste därför ske under kontrollerade förhållanden. EU:s regelverk innebär att företag inom EU måste söka tillstånd för att exportera teknik med dubbla användningsområden till länder såsom Kina. I Sverige har Inspektionen för strategiska produkter (ISP) i uppdrag att säkerställa att produkter med dubbla användningsområden inte exporteras i strid med exportkontrollregelverket. Jag ser positivt på denna kontroll men anser att EU:s regelverk och kontrollen behöver skärpas eftersom vi ser allt fler exempel på export av både krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden till auktoritära länder. Affärsintressen får aldrig prioriteras framför mänskliga rättigheter. Massövervakningen måste omedelbart stoppas. Jag anser därför att regeringen aktivt bör verka för att EU genast inför ett totalförbud mot utveckling, produktion och försäljning av ansiktsgenkänningsteknik till auktoritära och icke-demokratiska stater. Jag anser även att Sverige bör införa ett totalförbud mot export av AI och övervakningsteknologi till Kina och andra auktoritära regimer.

3. Tillämpning av regelverket, punkt 2 (S)

av Morgan Johansson (S), Alexandra Völker (S), Olle Thorell (S), Linnéa Wickman (S) och Johan Büser (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:1363 av Dzenan Cisića m.fl. (S) yrkande 9 och

2025/26:1814 av Aylin Nouri (S) yrkande 6 och

avslår motionerna

2025/26:3372 av Jacob Risberg m.fl. (MP) yrkande 15,

2025/26:3440 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 43 och
2025/26:4102 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 8, 15 och 18.

Ställningstagande

Den pågående konflikten mellan Israel och Hamas har skapat ett omfattande mänskligt lidande. Flera tunga internationella aktörer har slagit fast att Israels agerande i Gaza uppfyller kriterierna för folkmord enligt folkmordskonventionen. Parallellt pågår rättsliga processer i Internationella domstolen (ICJ) och Internationella brottmålsdomstolen (ICC). De illegala bosättningarna på Västbanken och i östra Jerusalem, liksom det tilltagande bosättningsväldet, förvärrar situationen. Folkmordskonventionen förpliktigar oss att inte vänta till dess att folkmord är fastställt bortom allt tvivel. Skyldigheten är att agera redan vid risk för folkmord. Sverige ska inte bedriva vapenexport med stater som bryter mot eller inte lever upp till sina skyldigheter enligt folkmordskonventionen. Sverige behöver därför enligt oss agera mer kraftfullt och inte exportera eller på annat sätt bidra med försvarsmateriel eller teknik som kan användas i strid med internationell humanitär rätt.

4. Tillämpning av regelverket, punkt 2 (V)

av Håkan Svenneling (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3440 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 43 och

2025/26:4102 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 8, 15 och 18 samt

avslår motionerna

2025/26:1363 av Dzenan Cisija m.fl. (S) yrkande 9,

2025/26:1814 av Aylin Nouri (S) yrkande 6 och

2025/26:3372 av Jacob Risberg m.fl. (MP) yrkande 15.

Ställningstagande

Det mänskliga lidandet i Sudan är ofattbart. Efter en lång tid av konflikt och två år av inbördeskrig är den humanitära situationen katastrofal. Konflikten underblåses av att det flödar in vapen i landet. Amnesty:s rapport *New Weapons Fuelling the Sudan Conflict (2024)* visar hur nyligen tillverkade utländska vapen har blivit en del av kriget och återfinns bland stridande på båda sidorna i konflikten. Ett av de länder som förser Sudan med vapen är Förenade Arabemiraten – en av de största mottagarna av svensk vapenexport

under 2025. Även Saudiarabien deltar genom sitt inflytande över den sudanesiska armén. Saudiarabien var också mottagare av svenska vapen så sent som 2024. Att Sverige, med regeringens goda minne, exporterar vapen till diktaturer som stöder stridande som begår massakrer på civila är enligt mig en skam. Genom vapenhandel med länder som aktivt deltar i konflikten anser jag att grova folkrättsbrott legitimeras. Dessutom bidrar den svenska exporten till att Förenade Arabemiraten har större möjlighet att stödja den paramilitära RSF-milisen (Rapid Support Forces) med vapen. Utrikesministern har i en interpellationsdebatt (ip. 2025/26:266) slagit fast att det inte finns några uppgifter om att svensk krigsmateriel som exporterats till Förenade Arabemiraten eller Saudiarabien används i Sudan. En granskning från Ekot den 9 december 2025 visar dock att det svenska pansarvärnsvapnet AT4 finns hos den sudanesiska militärens styrkor. Det är enligt mig tydligt att Sverige inte kan kontrollera sin vapenexport. Det är av största vikt att mottagare av svensk krigsmateriel inte exporterar dem vidare i strid med svenskt regelverk och rådande vapenembargon. Därför anser jag att svensk vapenexport till Förenade Arabemiraten och Saudiarabien omedelbart bör stoppas för att förhindra avledning till Sudan.

Thailand har länge varit en stor köpare av svensk krigsmateriel. Förra året tog Thailand emot svensk krigsmateriel till ett värde av 429 miljoner kronor. I augusti 2025 slöt Sverige en affär med Thailand om fyra stridsflygplan. Det skedde bara en månad efter att Thailand använt svenska Jas-plan i attacker mot Kambodja. Målen för attacken var både militära och civila. Forskningsinstitutet Varieties of Democracy (V-Dem) klassar Thailand som en elektoral autokrati. Militären har ett stort inflytande och styret drar sig inte för att bryta mot folkrätten. Trots allvarliga demokratiska brister och trots att svensk lagstiftning ändrades 2018 har vapenleveranserna till Thailand fortsatt. I april 2026 rapporterade medier om hur Kina systematiskt har samlat in information om de svenska Jas-planen vid gemensamma flygövningar i Thailand. Läckta bilder visar att det kinesiska styret har god kännedom om planens förmågor och teknik. Försvarets materielverk (FMV) har dock bedömt att Thailand följt alla avtal och regler. Att risken finns att kinesisk militär regelbundet tar del av information om svensk militärteknik är enligt mig allvarligt. Jag förutsätter att FMV och regeringen går vidare med de uppgifter som har kommit fram i media. Sverige ska enligt mig inte exportera vapen till länder som bryter mot folkrätten och mänskliga rättigheter. Att det dessutom finns säkerhetspolitiska skäl att avstå i detta fall gör bilden än mer klar. Jag anser därmed att Sverige inte ska exportera krigsmateriel till Thailand.

Israels krig mot Gaza är brutalt och folkrättsvidrigt. Trots avtalet om vapenvila från oktober 2025 dödas och skadas Gazabor av israelisk militär. Israel har under decennier begått övergrepp mot de mänskliga rättigheterna, folkrätten och det palestinska folket, både i Gaza och på Västbanken. Israels agerande är oförsvarligt och innebär ett enormt mänskligt lidande. Det pågår en process i Internationella domstolen (ICJ) efter en anmälan från Sydafrika om att Israels agerande i Gazaremsan bryter mot konventionen om

förebyggande och bestraffning av brottet folkmord. Det pågår även en förundersökning inom Internationella brottmålsdomstolen (ICC). Israels premiärminister Benjamin Netanyahu är internationellt efterlyst för krigsbrott. Att mot den bakgrunden exportera krigsmateriel och ha militära samarbeten och kontakter med Israel blir enligt mig ett indirekt stöd. Jag anser därför att alla militära kontakter med Israel omgående ska avbrytas och att all vapenexport till Israel, inklusive följdleveranser, bör upphöra omgående.

5. Tillämpning av regelverket, punkt 2 (MP)

av Jacob Risberg (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3372 av Jacob Risberg m.fl. (MP) yrkande 15 och avslår motionerna

2025/26:1363 av Dzenan Cisija m.fl. (S) yrkande 9,

2025/26:1814 av Aylin Nouri (S) yrkande 6,

2025/26:3440 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 43 och

2025/26:4102 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 8, 15 och 18.

Ställningstagande

I snart sex decennier har Israel ockuperat Palestina, en ockupation som gång på gång har förklarats strida mot internationell rätt. Den humanitära situationen i Gaza är obeskrivlig. Den beror inte på någon naturkatastrof utan är skapad politiskt. Medan omvärldens ögon bedrövat har följt utvecklingen i Gaza har världens ledare stått handlingsförlamade. FN och andra människorättsorganisationer har kunnat slå fast att Israel begått en rad grova folkrättsbrott, inklusive brott som faller under folkmord och brott mot mänskligheten. I skuggan av Gaza har utbyggnaden av bosättningarna och våldet i östra Jerusalem och Västbanken fortsatt att öka. Sverige och resten av det internationella samfundet har ett ansvar för att sätta press på Israel och inte blunda för den israeliska bosättningspolitiken. Ansvaret vilar på Israels regering. Mot den bakgrunden anser jag att Sverige bör stoppa allt militärt samarbete med Israel samt att Sveriges försvarsattaché vid ambassaden i Tel Aviv bör kallas hem.

6. Skrivelsens framtida utformning, punkt 3 (MP)

av Jacob Risberg (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2025/26:4115 av Jacob Risberg m.fl. (MP) yrkande 3.

Ställningstagande

Avsnittet om viktiga händelser under året i regeringens skrivelse domineras av Rysslands krig mot Ukraina, EU:s sanktioner, den nationella kontrollförteckningen och den tekniska utvecklingen inom bl.a. AI. Det är relevant men inte tillräckligt. En skrivelse om strategisk exportkontroll bör enligt mig också ge riksdagen en samlad bild av den globala utvecklingen när det gäller autokratisering, mänskliga rättigheter, internationell rätt och antalet väpnade konflikter. Detta anser jag vara särskilt viktigt i en tid då både forskningsinstitutet V-Dem och organisationen Freedom House beskriver en fortsatt global demokratisk tillbakagång. Freedom House uppger att den globala friheten föll under 2025 för tjugonde året i rad, och V-Dem beskriver utvecklingen som en fördjupad tredje våg av autokratisering. Om denna utveckling inte syns tydligare i regeringens omvärldsanalys riskerar exportkontrollen enligt mig att framstå som mer teknisk än politisk, när den i själva verket är djupt kopplad till fred, demokrati och mänskliga rättigheter.

Särskilt yttrande

Tillämpning av regelverket, punkt 2 (SD)

Ann-Christine Frohm (SD) och Rasmus Giertz (SD) anför:

Sverigedemokraterna står bakom utskottets ställningstagande när det gäller tillämpningen av regelverket för krigsmaterielexport. Vi vidhåller de synpunkter som framförs i våra motionsyrkanden om tillämpningen av regelverket men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande. Vi kommer att i andra sammanhang driva vidare våra ståndpunkter när det gäller en positiv presumtion till krigsmaterielexport och annan samverkan med Israel.

BILAGA I

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2025/26:114 Strategisk exportkontroll 2025 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden.

Följdmotionerna

2025/26:4102 av Håkan Svenneling m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör få i uppdrag att snarast genomföra en grundlig utvärdering av det förändrade regelverket och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inte ska godkänna följdleveranser av krigsmateriel som gäller affärer som gjordes innan det nya regelverket trädde i kraft för icke-demokratiska och krigförande länder eller till länder med allvarliga och omfattande kränkningar av mänskliga rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska ta ansvar för att det förändrade regelverket också får effekt på bedömningar av krigsmaterielexporten, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Inspektionen för strategiska produkter (ISP) bör hänskjuta prövningen till regeringen av alla utförseltillstånd till icke-demokratiska och krigförande länder eller länder med allvarliga och omfattande kränkningar av mänskliga rättigheter, inklusive framtida följdleveranser, för bedömning enligt det förändrade regelverket och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i kommande skrivelser om strategisk exportkontroll bör redovisa enligt vilken version av lagen exporttillståndet har beviljats, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att all vapenexport till de länder som deltar militärt i kriget i Jemen, följdleveranser inkluderat, bör upphöra omgående, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige skyndsamt bör ta initiativ i EU och FN för ett internationellt

- vapenembargo mot samtliga krigförande länder i Jemen och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att all vapenexport till Israel, följdleveranser inkluderat, bör upphöra omgående och tillkännager detta för regeringen.
 9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör undersöka förutsättningarna för att sikten och andra liknande produkter ska omfattas av svensk vapenexport såväl i svensk lag som i internationella överenskommelser och tillkännager detta för regeringen.
 10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör ta initiativ till ett EU-gemensamt vapenembargo mot Israel och tillkännager detta för regeringen.
 11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inte ska exportera krigsmateriel till Turkiet och tillkännager detta för regeringen.
 12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för ett EU-gemensamt vapenembargo mot Turkiet och tillkännager detta för regeringen.
 13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en strategi för att stoppa vidareexport av krigsmateriel i strid med svenska regelverk och tillkännager detta för regeringen.
 14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en strategi för att säkerställa att militärjuntan i Myanmar inte stärks med svensk krigsmateriel, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om svensk vapenexport till Förenade Arabemiraten och Saudiarabien omedelbart bör stoppas för att förhindra avledning till Sudan och tillkännager detta för regeringen.
 16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom FN ska arbeta för ett vapenembargo mot Sudan i sin helhet och tillkännager detta för regeringen.
 17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska arbeta för att stärka de verktyg som finns inom ramen för FN:s arbete för att säkerställa att rådande vapenembargon följs, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inte ska exportera krigsmateriel till Thailand och tillkännager detta för regeringen.
 19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör initiera en utredning för att se över hur exportkontrollen av produkter med dubbla användningsområden ska kunna skärpas ytterligare, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med kriterier för att avgöra vad som räknas som allvarliga och omfattande kränkningar av mänskliga rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning för att se över hur import av krigsmateriel kan regleras, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:4106 av Rasmus Giertz m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i ökad utsträckning bevilja krigsmaterielexport till Israel och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bevilja krigsmaterielexport till Taiwan och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av icke-spridningsövningar och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av specialistkompetens vid Inspektionen för strategiska produkter (ISP) och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:4115 av Jacob Risberg m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett förbud bör införas mot export av krigsmateriel till diktaturer, krigförande länder och länder där allvarliga och omfattande kränkningar av mänskliga rättigheter förekommer, inklusive följdleveranser, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för att se över hur exportkontrollen av produkter med dubbla användningsområden kan skärpas ytterligare och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringens årliga skrivelse om strategisk exportkontroll bör innehålla en bredare omvärldsanalys som också omfattar global autokrativering, utvecklingen för mänskliga rättigheter, folkrättens ställning samt antalet väpnade konflikter i världen och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:4122 av Malcolm Momodou Jallow m.fl. (-):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om en skärpt tillämpning av demokratikriteriet vid export av krigsmateriel och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att export av krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden inte ska beviljas till stater som begår allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter, internationell humanitär rätt eller folkrätten, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör säkerställa att inga svenska produkter, komponenter, följdleveranser eller tekniskt bistånd direkt eller indirekt bidrar till Israels militära operationer, ockupation eller folkrättsbrott, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör stärka kontrollen av produkter med dubbla användningsområden genom krav på förbättrad leveransredovisning, statistik och slutanvändarkontroll och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att systemet för efterkontroller bör utvidgas till fler materieltyper, fler mottagarländer och särskilt känsliga komponenter och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en årlig redovisning av hur exportkontrollen påverkas av Agenda 2030, mänskliga rättigheter samt demokrati och hållbar utveckling i mottagarländerna och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2025/26

2025/26:406 av Martin Ådahl (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmana regeringen att utnyttja sina befogenheter att stoppa alla vapenleveranser till Saudiarabien, inklusive följdleveranser, för att tydliggöra att intentionerna i den svenska vapenexportlagstiftningen inte är att medge vapenexport till nationer som likt Saudiarabien uppenbart utför allvarliga brott mot de mänskliga rättigheterna och allvarliga brott mot civilbefolkningen i krig, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:1030 av Jamal El-Haj (-):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka inom EU för totalstopp av vapenexport till Israel och att allt militärt samarbete avbryts, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:1042 av Jamal El-Haj (-):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska införa ett militärt embargo mot Israel samt upphöra med

vapenexport och export av krigsmateriel och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1363 av Dzenan Cisija m.fl. (S):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inte ska bedriva vapenexport med vare sig Israel eller Palestina under pågående konflikt och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1814 av Aylin Nouri (S):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inte ska exportera eller på annat sätt bidra med försvarsmateriel eller teknik som kan användas i strid med internationell humanitär rätt och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2227 av Magnus Berntsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten att inkludera inlösta civila automatkarbiner, i första hand av typen AR-15, i det svenska stödet till Ukraina och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2369 av Håkan Svenneling m.fl. (V):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förslag om förbud mot export av teknik som kan förmodas användas av regimer i strid mot mänskliga rättigheter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör ta initiativ inom EU för ett stopp för export av teknik som kan förmodas användas av regimer i strid mot mänskliga rättigheter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:2801 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att initiera en översyn av Sveriges vapenexportregelverk för att möjliggöra svensk vapenexport till Taiwan, i linje med Sveriges strategiska och handelspolitiska intressen, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka inom EU för att anpassa exportkontrollregelverket för högteknologiska varor till Taiwan, så att det harmoniseras med reglerna för Japan och Sydkorea, och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3372 av Jacob Risberg m.fl. (MP):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör stoppa allt militärt samarbete med Israel och att Sveriges försvarsattaché vid ambassaden i Tel Aviv bör kallas hem och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3407 av Emma Berginger m.fl. (MP):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för att se över hur kontroll av import av krigsmateriel ska införas och integreras inom nuvarande regelverk och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för att se över hur exportkontrollen av produkter med dubbla användningsområden kan skärpas och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klassa rödpunktssikten som försvarsmateriel och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om striktare regleringar av artificiell intelligens i vapensystem och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3411 av Jacob Risberg m.fl. (MP):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige aktivt bör verka för att EU genast sätter ett totalförbud mot utveckling, produktion och försäljning av ansiktsgenkänningsteknik till auktoritära och icke-demokratiska stater och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska tillsätta en utredning för att se över hur exportkontrollen av produkter med dubbla användningsområden kan skärpas ytterligare och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör införa ett totalförbud mot export av AI och övervakningsteknologi till Kina och andra auktoritära regimer och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3440 av Håkan Svenneling m.fl. (V):

43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör stoppa all vapenhandel, kalla hem försvarsattachén från Tel Aviv och avbryta allt militärt samarbete med Israel och tillkännager detta för regeringen.

44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag om lagstiftning som förbjuder landning på svenska flygplatser och dockning i svenska hamnar för transporter av krigsmateriel till Israel och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör ta initiativ till ett vapenembargo inom EU och FN och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3725 av Daniel Riazat (-):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige omedelbart bör avsluta allt militärt samarbete med Israel, inklusive import och export av vapensystem, militär utrustning och krigsmateriel, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för ett omfattande vapenembargo mot Israel inom ramen för EU och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
5. Motioner som bereds förenklat		
2025/26:406	Martin Ådahl (C)	
2025/26:1030	Jamal El-Haj (-)	2
2025/26:1042	Jamal El-Haj (-)	1
2025/26:2227	Magnus Berntsson (KD)	
2025/26:2801	Markus Wiechel (SD)	1 och 2
2025/26:3407	Emma Berginger m.fl. (MP)	2 och 5–7
2025/26:3411	Jacob Risberg m.fl. (MP)	15
2025/26:3440	Håkan Svenneling m.fl. (V)	45
2025/26:3725	Daniel Riazat (-)	2 och 3
2025/26:4102	Håkan Svenneling m.fl. (V)	1–7, 9–14, 16, 17 och 19–21
2025/26:4106	Rasmus Giertz m.fl. (SD)	1–4
2025/26:4115	Jacob Risberg m.fl. (MP)	1 och 2
2025/26:4122	Malcolm Momodou Jallow m.fl. (-)	1–6